

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Volivni program Komunistične partije

Demokracija in moderna občina za gospodarski in družbeni razvoj Trsta, glavnega mesta dežele

11.-12. novembra bitka za Trst

Preko trinajst let sektaštva, diskriminacije v odnosu do ljudskih sil, antikomunizma s strani KD in njenih zaveznikov na občini je težilo in teži nad mestom. Nadaljevalo se je propadanje Trsta, na občini je bil vzpostavljen protidemokracijski režim omejitve predpravice izvoljenih predstavnikov državljanov.

V interesu Trsta treba spreminiti smer. Na občino mora vstopiti demokracija brez nagobčnikov. Občina mora postati živi izraz enotnosti vseh Tržačanov.

Mir in mednarodno sodelovanje kot predpogoj za razvoj

To je prva točka prave obnove! Trst, žrtev vojne mora postati aktivno središče pobud, srečanj, delovanja za mir.

Komunisti pozivajo Tržačane, naj tudi z glasovi 11.-12. novembra izrazijo zahtevo po miru, naj se združijo za

prenehanje vseh jedrskih poskusov in nadzorovano splošno razorožitev;

prepoved tujih vojaških in raketnih oporišč v državi in deželi;

rešitev nemškega in berlinskega vprašanja, kar bi odpravilo vojno žarišče.

To pomeni boriti se za novo vladno zunanjo politiko, ki naj nudi svoj lastni prispevek k odpravi tragične perspektive jedrske vojne in podpre borbo narodov za svobodo in neodvisnost.

Pospešitev izmenjav s socialističnimi in nevtralnimi deželami - Politiko prijateljstva s sosednimi deželami - Razvoj pobratimstva Trsta s tujimi mesti in lukami:

po tej poti se giblje prepoved Trsta; to je politika, katere vztrajna in prepovedana pobornica mora biti občinska uprava, ki skrbi za bodočnost mesta, in okrog katere mora združiti vse Tržačane.

Pravi preokret na levo za rešitev težkih problemov tržaškega mesta

Borbe delovnih ljudi in ljudskih množic so povzročile krizo stare formule in stare politike. Čedalje bolj se postavlja zahteva pravega prepoveda italijanske družbe, ki naj gre dalje od «levega centra», odpravljajoč omejitve, manevre in involucijske tendence.

Trst je živa priča protislovij levega centra. Tu ni bilo «čudeža», pač pa propadanje; tu se nadaljuje stara bankrotna politika in
(Nadaljevanje na 2. strani)

Preteklo nedeljo je naša Partija začela svojo predvolivno agitacijo. V tržaškem kinu «Arcobaleno» je bilo prvo veliko zborovanje, na katerem so govorili: bivši župan v Genovi in sedanji poslanec Adamoli, načelnik komunistične skupine v tržaškem občinskem svetu odv. Pogassi, poslanec Vidali in občinska svetovarka Marija Bernetič. Na tem zborovanju so bili tudi uradno predstavljeni kandidati KPI za občinske volitve in obrazložen volivni program naše Partije

Volivna zborovanja

Sobota, 13. oktobra
od 20. uri:
PODLONJER
Govorita:
Marija Bernetič
in odv. Giuseppe Pogassi

Nedelja, 14. oktobra
ob 11. uri:
SV. KRIZ
Govorita:
Dr. Karel Šiškočič
in inž. Nino Cuffaro

OPČINE
(na Proseški ulici)
Govorita:
Alojz Markovič
in Livio Saranz

ob 15. uri:
PROSEK
Govorita:
poslanec Vittorio Vidali
in Dolfi Wilhelm

ob 16. uri:
LONJER
Govorita:
Franc Gombač
in Pino Burlo

ob 17. uri
TRG GOLDONI V TRSTU
govori:
poslanec Pietro Ingrao

Potrebna je najširša enotnost Slovencev!

Slovenska skupnost gleda v KPI silo močnega zaveznika v boju za narodne pravice in demokratične svoboščine

Letošnje občinske volitve v Trstu so za Slovence posebne pomena. Že dosedanji potek volivne kampanje nudi zanimiv pregled stališč raznih političnih strank in skupin glede narodnih pravic slovenske manjšine. Toda ni dovolj, da se neka politična stranka ali skupina v svojem volivnem programu izrazi pozitivno glede naših narodnih pravic. Znano je namreč, da na primer krščansko demokratska stranka marsikaj obljublja Slovence, toda istočasno jim ne priznava pravice do uporabe svojega materinskega jezika in ne pravic, ki so zajamčene v 6. členu republiške ustave in v posebnem statutu. Med drugim se je KD vedno skupno s fašisti uprla tudi slovenskemu govoru na Velikem trgu.

Letos je bila v tem pogledu ubrana drugačna pot. Za to, da bi se preprečilo morebiten slovenski govor na istem trgu, so prepovedana vsa volivna zborovanja na njem. Jasno je, da ta protiustavna prepoved ni prizadela samo Slovence temveč tudi Italijane in torej predstavlja nov udarec proti demokratičnim svoboščinam na splošno.

Z onemogočenjem volivnih zborovanj na Velikem trgu se skuša reševati iz zagate tako krščansko demokratska stranka kot stranke in skupine, ki jo podpirajo. Tem strankam in skupinam ne bo namreč treba zavzeti odkritega protislovenskega stališča in se izreči proti slovenskemu govoru na Velikem trgu. Istočasno pa ta odredba daje omenjenim strankam in skupinam možnost, da še nadalje vodijo sovražno gonjo proti KP, to je proti edini stranki, ki se ob vsaki priliki dosledno zavzema za popolno enakopravnost Italijanov in Slovencev.

Jasno je, da bi bili komunisti tudi letos zahtevali pravico do političnega zborovanja na Velikem trgu, na katerem bi bil govoril tudi Slovenec v svoji materinščini. Jasno je tudi, da bi se bile morale o tem vprašanju jasno izreči vse politične stranke in skupine. In nobenega dvoma ni o tem, kako bi se hile izrekle. Toda, zaradi prepovedi vseh zborovanj na omenjenem trgu to vprašanje zaenkrat odpade.

Komunisti smatrajo za potrebno, da se tudi na občinskih volitvah vprašanja demokracije, reševanje perečih gospodarskih in socialnih vprašanj povezuje z zahtevami za uresničitev teženj in pravic slovenske skupnosti. Komunisti vključujejo ta vprašanja v okvir splošne borbe vseh demokratičnih sil v državi in zahtevajo njihovo demokratično rešitev. Toda do dosega te uresničitve je nujno potrebna tudi najširša enotnost med Slovenci.

Komunisti so vedno delovali za enotnost med Slovenci in se bodo še nadalje zavzemali zanjo, ker se drže načela, da se morajo Slovenci udeležiti bojev, ki jih vodijo italijanske ljudske sile za zlom desnice v

Naš pozdrav predsedniku republike

V nedeljo bo prišel na uradni obisk v Trst predsednik republike Antonio Segni, kateremu izrekamo v svojem imenu in v imenu naše Partije iskreno dobrodošlico, v prepričanju, da tolmačimo tudi čustva Slovencev, ki živijo v naši deželi.

Obisk predsednika republike soupada z volivno kampanjo, zato ne bi želeli, da bi ta obisk kdor koli izkoristil za svoje volivne cilje. To bi bilo resno dejanje, ki ne bi imelo nič skupnega s spoštovanjem, ki ga je treba izkazovati poglavarju države, ne glede na politično opredelitev in minulih bojev.

Kot Slovenci, ki se že toliko let borimo za narodne pravice naše skupnosti, za mirno in bratsko sožitje med Italijani in Slovenci naše dežele in našega mesta, želimo, da bi obisk predsednika republike pozitivno prispeval za dosego tega cilja, kar bo v splošno korist države, miru, demokracije, bodočnosti Trsta in vsega prebivalstva.

Tržaška stvarnost tudi s tega vidika ni žal, kljub vsem našim borbam taka, kot jo predvideva republiška ustava. Pravice Slovencev se še vedno ne spoštujejo. Določila ustave in posebnega statuta so v veliki večini samo mrtva črka zapisana na papirju. V sedanjih kampanjih je prišlo celo do tega, da so prepovedana volivna zborovanja na tržaškem Velikem trgu, na katerem je sedež mestne občine. Do tega je prišlo zato, da bi se preprečilo ...«nevarnost», da bi kdo izmed državljanov slovenskega jezika na omenjenem trgu govoril v svoji materinščini. Jasno je, da to dejanje predstavlja hudo kršitev pravic, ki jih daje republiška ustava.

Zato želimo, da bi obisk predsednika republike v Trstu pomenil korak naprej za spoštovanje ustave, za uresničitev določil posebnega statuta londonskega sporazuma, ki ga je Italija sprejela in se obvezala, da ga bo spoštovala.

V tem duhu naj gre predsedniku republike naš iskren pozdrav ob njegovem prihodu v Trst!

KD in izven nje ter za resničen preokret na levo.

Italijanske nacionalistične stranke tudi v letošnji volivni kampanji kažejo svoje protislovensko, ignorirajo narodno manjšinsko vprašanje, nekatere pa proti Slovencev povsem odkrito in sovražno nastopajo.

Slovenski narodnjaški blok, ki se zbira okrog «Slovenske liste» je pod vplivom slovenske desnice, vtesnjuje borbo za narodne pravice slovenske skupnosti v ozek okvir, brez povezanosti z močnim demokratičnim (Nadaljevanje na 4. strani)

Za razvoj Trsta v okviru dežele

(Nadaljevanje s 1. strani)

KD se hvali s to «kontinuiteto», drži se najtesnejšega sodelovanja z liberalci, ki so proti deželam, so podporniki monopolov, sovražniki gospodarskega načrtovanja.

Tržacani naj glasujejo za resnični preporod, za antimonopolistično usmeritev, za svobodo, proti fašizmu in naj vedo, da se na levo gre s KPI, ker je komunistični glas tisti, ki premika bolj na levo ves položaj.

Samo tako bo mogla občina izvrševati svojo vlogo v gospodarskem načrtovanju, v razvoju novih družbenih uslug, v demokratični organizaciji javnega življenja.

Za enakopravnost Slovencev

Brez spoštovanja pravic slovenskega prebivalstva ne more biti demokracije. Ščuvanje k šovinističnemu sovraštvu, protišlovenski izgredi, diskriminacija so nevarnost za Trst, zadržujejo njegovo ozračje, ovirajo enotnost Tržacanov za bodočnost mesta.

Komunistična partija bo predložila parlamentu zakonski osnutek o pravicah slovenske manjšine, bo nadaljevala boj v občinskem svetu, v pokrajini, v bodočem deželnem zboru zato, da se

Slovcem zajamči svoboden razvoj na vseh področjih političnega, gospodarskega, družbenega in kulturnega življenja z uresničenjem določb posebnega statuta, pri čemer se spomenici o soglasju (londonski sporazum), in s spoštovanjem ustavnih načel tudi s strani tržaške občine, ki se je odlikovala z vladajočo antidemokracijo, zahvaljujoč se KD in njenim zaveznikom.

Z deželo več demokracije in možnosti posega državljanov za gospodarski razvoj

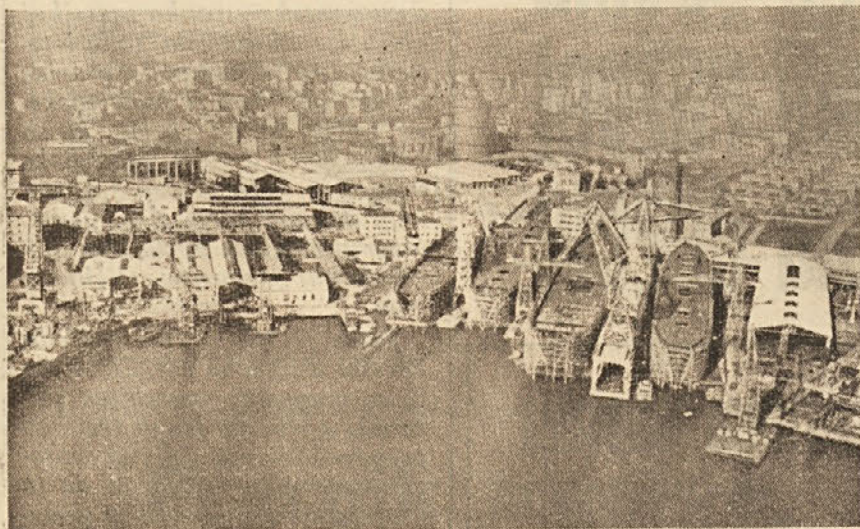
Izglasovanje posebnega statuta za našo deželo po tolikih letih sabotaje s strani KD in njenih vlad

- je demokratična zmaga in sad naše borbe, poraz za fašiste, liberalce in desnico same KD;
- je udarec birokratski državni centralizaciji, ki je v teh letih tako škodovala Trstu;
- je korak dalje k samoupravi, k najširši udeležbi državljanov pri vodenju javne uprave, je osnovno orodje za demokratično načrtovanje gospodarskega in družbenega razvoja.

Komunistična partija se je v parlamentu borila, da bi posebni statut čim bolj odgovarjal zahtevam našega prebivalstva, za prosto cono, za posebno avtonomijo Trsta v okviru dežele, za pravice Slovencev.

A KD je trdovratno odklonila najnaprednejše demokratične zahteve, pri tem so jo podpirale antiregionalistične desnice. KD in vlada sta zato odgovorni za omejitve in pomanjkljivosti sprejetega statuta.

Kljub delovanju vlade in KD, prav posebno zahvaljujoč se naši borbi, ki jo bomo nadaljevali v vsedržavnem merilu in v Trstu zato, da se dežela ustanovi še v tej zakonodajni dobi, preperečujoč sedanje manevre za njeno sabotiranje, je posebni statut važen doprinos k borbi za preporod Trsta zaradi zakonodajnih kompetenc, zagotovljenih deželi, zaradi finančnih sredstev, ki so bila povečana za 4 milijarde, zahvaljujoč se našemu predlogu, ki je bil sprejet celo proti mnenju KD in vlade.

TRŽAŠKA LADJEDELNICA SV. MARKA

Avtonomija in decentralizacija občinske uprave Novi odnosi z državljanji

Da postane občina neposreden izraz moralnih in gmotnih koristi državljanov;

za pravo občinsko avtonomijo, zahtevajo komunisti:

- reformo občinskega in pokrajinskega zakona, odklanjajoč Scelbov osnutek, ki še dalje ohranja oblast prefektov in birokratsko nadzorstvo, dočim je potrebna stvarna prenovitev, temelječa na deželi, na najširši avtonomiji občin in razširitvi njenih kompetenc v gospodarskem načrtovanju, v boju proti monopolom, v delovanju za moderen razvoj mest;
- reformo zakonov o krajevni financii, da se nudi več sredstev občin in prenehanje s politiko zadolžitve preko posojil, ki jo je do sedaj vodila KD; davčno politiko, temelječo na načelu: Kdor več ima, naj več da. Prav ozko in reakcionarno koncepcijo KD o funkcijah občine treba odkloniti. Z dejstvi je treba zagotoviti najširšo udeležbo državljanov v življenju občine. Zato predlagamo:
- decentralizacijo uprave z razdelitvijo mesta na četrti s četrtinimi odbori, s posebnim odbornikom in županovimi adjunkti;
- ustanovitev širokih predstavniških državljanjskih komisij, ki naj sodelujejo z raznimi odborniki;
- ustanovitev ženske in mladinske konzulte ter davčnih posvetovalnih organov;
- udeležbo opozicije v občinskih komisijah, v nadzorniških organih in v občinskih ustanovah.

V posebnem statutu so se za Trst dosegli:

- poseben sklad zaradi posebnega položaja našega ozemlja;
- pravica dežele, da se z njo posvetujejo, ko gre za mednarodne sporazume, ki se tičejo tržaškega prometa in
- ustanovitev avtonomne ustanove za luko.

To je rezultat našega delovanja in našega vztrajanja o posebnosti tržaškega položaja; je dokaz, da so imeli komunisti prav, ko so vztrajali na posebnih zahtevah našega področja v okviru dežele.

področja IRI v Trstu (ladjedelnice Sv. Marka, Italsider) v okviru organske pomorske politike vlade — ki je bila do sedaj pomanjkljiva — in proti okrnjevalnim nameram SET;

7. razširitev metanovoda in zgraditev termoelektrične centrale;

8. revizijo kriterijev dodeljevanja nakazil in demokratizacijo upravnega odbora rotacijskega sklada, zato da bodo tudi mala industrijska in obrtniška podjetja lahko deležna sredstev iz rotacijskega sklada;

9. načrt javnih ustanov, ki naj prilagodi Trst položaju mesta kot prestolnice dežele, mednarodne luke, industrijskega, trgovskega in turističnega središča.

KMETIJSTVO

V okviru deželnega načrta za gospodarski razvoj zahtevamo prispevek občine, pokrajine in drugih občin načrtu za razvoj krajevnega kmetijstva.

- Sklicanje občinskih kmetijskih konferenc;
- tarifne ugodnosti za namakanje in druge ukrepe za zaščito kmetov pred vremenskimi nepravilnostmi (točo in sušo) in pred špekulacijami monopolov;
- izvolitev vzajemne bolniške kmečke blagajne in prenehanje komisarskega režima.

RIBOLOV

- Regularizacijo dražb na ribjem trgu;
- dodelitev hladilnih naprav skladiščem in opreme za ribiče;
- zaščito ribičev.

POSPEŠEVANJE TURIZMA

Obnovitev politike za turizem v okviru deželne zakonodajne oblasti, za valoriziranje virov in privlačnosti, ki jih nudi Trst na tem področju, z:

- izboljšanjem naprav;
- ureditvijo cest večjega turističnega pomena in gradnjo panoramičnih cest;
- povečanjem poletnih kopalnišč;
- ukrepi za ureditev morskih obrežij.

OBRTNIŠTVO, TRGOVINA IN ZAŠČITA POTROŠNIKA

V okviru načrta za gospodarski razvoj in zakonodajne oblasti dežele komunisti zahtevajo tako politiko, ki bo s soudeležbo in iniciativami občine prispevala k pozitivni obrtništvu z davčnimi olajšavami in s drugimi iniciativami.

Za zaščito potrošnikov in male trgovine naj občina favorizira aktivnost potrošnih združenj in zlasti Delavskih združenj, ki morajo na osnovi zakonskega predloga, ki ga je v parlamentu predložila komunistična skupina ponovno preiti v roke članstva, kakor tudi ustanavljanje združenj in nabavnih združenj malih trgovcev. Mi zahtevamo tudi, naj izdaja licence za veleblagovnice občina in ne več prefektura ali trgovinska zbornica.

Za izboljšanje mestne preskrbe zahtevamo okrepitev tržnice za prodajo na debelo in re-

formo njene regulamentacije, kakor tudi zgraditev rajonskih tržnic, za kar mora poskrbeti občina. Za zaščito zdravja potrošnikov je treba okrepiti nadzorstveno službo. Zato mora občina, skupno s pokrajino, sprejeti potrebne ukrepe proti ponarejanju živil ter zahtevati ustrezne tozadevne zakone.

RAZVOJ ŠOLE, KULTURNIH DEJAVNOSTI IN ŠPORTA

Občina mora prispevati k splošni akciji za demokratično reformo šole, za popolno uresničitev pravice do študija, za demokratizacijo šolskega življenja, za preureditev in okrepitev strokovne vzgoje.

Občina mora v največji meri podpreti tržaško univerzo, ki je najvišja kulturna ustanova v deželi in favorizirati mednarodno funkcijo, ki jo ta lahko opravlja.

Občinska uprava bo morala izdelati načrt za moderniziranje in zgraditev novih poslopij v središču mesta in na periferiji, za osnovne srednje in višje šole za to, da se odpravi sedanje pomanjkanje učilnic.

Za razvoj ljudske kulture zahtevamo ustanovitev italijanskih in slovenskih ljudskih knjižnic v mestu in na podeželju, s primernimi čitalnicami.

Posebno skrb mora občina posvečati gledališčem in prekrbeti ustrezne prostore za dramske in glasbene prireditve na visoki ravni, ki morajo biti dostopne ljudskim množicam.

Za množični šport zahtevamo od občine, naj sodeluje z mladinsko konzulto in športnimi organizacijami, kakor tudi naj poskrbi za zgraditev športnih igrišč in naprav v rajonih in okolici.

ZAKLADI OSVOBODILNEGA GIBANJA

Od občine zahtevamo, naj zgradi v središču mesta spomenik padlim za svobodo in napravi potrebne korake za proglasitev Rižarne pri Sv. Soboti kjer so bili usmrčeni številni antifašisti za nacionalni spomenik.

Zahtevamo večjo in stalno podporo pobudam in dejanjem za demokratično in antifašistično vzgojo novih generacij v duhu ustave.

REGULACIJSKI NAČRT IN LJUDSKE GRADNJE

Komunistična skupina se je uprla splošnemu regulacijskemu načrtu, ki ga je predložil prejšnji občinski odbor. To je storila zaradi nedemokratične metode, s katero je bil načrt izdelan, zaradi zgrešene imposteracije in številnih pomanjkljivosti, ki so jih kritizirali tudi najbolj znani urbanistični strokovnjaki.

Mi zahtevamo, naj pristojno ministrstvo ovrže omenjeni regulacijski načrt; v bodočem občinskem svetu pa se bomo borili za sprejem takega regulacijskega načrta, ki bo pospeševal gradnjo ljudskih stanovanj.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Za dejansko prenovitev tržaške občinske uprave

(Nadaljevanje z 2. strani)

vanj in onemogočil špekulacije z zazidavnimi zemljišči in zato, da bo splošni regulacijski načrt v okviru politiko koordiniranega urbanističnega razvoja in da bo sredstvo ter sestavni del načrta za gospodarski razvoj mesta in teritorija v okviru dežele.

Za dosego tega pa je potrebno, da se regulacijski načrt preuči, in izdelava z najširšo udeležbo državljanov.

LJUDSKE STANOVANJSKE HIŠE IN BORBA PROTI ŠPEKULACIJAM

Mi zahtevamo od sedanje vlade temeljito reformo, ki naj omeji privatno zazidavno površino in ki naj to podredi interesom skupnosti ter napravi konec špekulacijam z zemljišči.

Zahtevamo, naj se površine, ki jih občina pridobi s ekspropriacijami v Starem mestu in drugod dodelijo za gradnjo hiš z ljudskimi stanovanji. Prav tako zahtevamo, naj se ne prične podiranje starih hiš dokler nimajo stanovavci zagotovljenih primernih stanovanj.

Za rešitev stanovanjskih problemov v Trstu vztrajamo v zahtevi, naj občina sprejme organizirani načrt za gradnjo hiš z ljudskimi stanovanji in dodeli občinska zemljišča v mestu in v bližini delovišč za gradnjo hiš, z ljudskimi stanovanji.

Nadalje zahtevamo:

- blokiranje stanovanjskih izgonov in najemnin tudi za pogodbe, ki so bile sklenjene v režimu svobodne konkurence;
- rekvizicijo stanovanj, ki so bila izpraznjena zaradi špekulacij in dodelitev istih izgnanim stanovavcem;
- dodelitev enega dela novih ljudskih stanovanj novoporočencem;
- združitev raznih komisij za dodeljevanje stanovanj in izboljšanje kriterijev za točkovanje prosivcev;
- izboljšanje vzdrževanja občinskih hiš, ki jih je ustanova IACIP vrnila občini po zaslugi naših prizadevanj.

JAVNA DELA IN SOCIALNE SLUŽNOSTI VREDNE MODERNEGA MESTA

Za zadostitev naraščajočih potreb prebivalstva in da bomo lahko stopali vzporedno z družbenim in socialnim napredkom, je potreben program, ki bo sestavljen na osnovi najširšega sodelovanja prebivalstva, bomo od občinske uprave zahtevali, na osnovi naših predlogov iz prejšnjih let in zahtev, ki so jih predložili prebivalci raznih okrajev z resolucijami delegacijami, seznanji potrebnih del za posamezne okraje mesta, konkretne ukrepe na področju javnih del.

Zahtevamo ureditev številnih mestnih ulic in najbolj zemanjenih ulic in cest v okolici in predmestju; ureditev cestnega prometa v središču mesta; zgraditev podzemskih prehodov za pešce na Goldonijevem trgu, na osnovi našega predlo-

ga, ki ga je odobril prejšnji občinski svet.

Upoštevajoč vedno večji dostop žena v proizvodno dejavnost in potrebo, da se olajša naporno gospodinjsko delo, bomo zahtevali razvoj in raztegnitev socialnih služnosti v vse okraje in še posebno:

- okrepitev mreže otroških vrtcev, zabavišč in otroških jasli;
- postavitev mehaniziranih občinskih pralnic;
- izboljšanje občinskih menz in drugih služnosti.

NOV VODOVOD ZA TRST

Da se zagotovi mestu preskrba vode, ki je vedno bolj pereča, je treba zgraditi nov vodovod, za kar vodi komunistična skupina že več let vztrajno borbo na občini.

Komunistična partija bo pospešila borbo, da se odstranijo birokratske zakasnitve in da se zagotovijo potrebna finančna sredstva, podčrtujoč potrebo novega vodovoda, tudi v zvezi s posebnim položajem in potrebami našega kmetijstva.

ZA TRŽAŠKO BOLNIŠNICO

Komunisti bodo vztrajali za reorganizacijo in prenovitev Zdrženih bolnišnic, za izboljšanje tehnične, sanitarne organizacije in služnosti, za sistematizacijo osebja in naglo dopolnitev šole za bolničarke, ki je priključena Glavni bolnišnici, da bo končno lahko v celoti delovala.

RAZTEGNITI MUNICIPALIZACIJO ZA UČINKOVITEJŠE IN MODERNE JAVNE SLUŽNOSTI

Komunistična partija smatra municipalizacijo kot orodje politike za dejansko pobijanje draginje in politike gospodarskega in socialnega napredka. ACEGAT, ki ga upravlja KD skupno z svojimi zavezniki, ni vršila te naloge. Občinska potrošna ustanova, ki so jo zahtevali komunisti, ni bila ustanovljena v tem smislu, marveč je postala pravcati posmeh za prikrivanje «tajnosti» takoimenovanih posebnih uprav obcine. Zasebnikom so izročili služnosti, ki so bile že municipalizirane, kot javne oglasne deske in snaženje občinskih šol. Edini korak naprej je, po zaslugi stalne borbe komuni-

stov, municipalizacija pogrebne službe.

Komunisti predlagamo:

- zgraditev občinske termoelektrične centrale;
- kritje zaskrbjujočega deficita v podjetju ACEGAT (1.600 milijonov) z državnim prispevkom, proti vsakemu povišanju tarif; izboljšanje in raztegnitev avtobusne, filobusne in tramvajske službe; okrepitev municipalizirane služnosti za dobavo električne energije, v okviru ustanovitve nove vsedrjavne ustanove za električno energijo. V vodilnih organizmih slednje mo-

Tržaški arzenal

rajo biti sorazmerno zastopane dežela, pokrajine in občine;

- municipalizacijo mestnih avtobusnih prog in ustanovitev (sporazumno s pokrajino) pokrajinskega podjetja za izvenmestne avtobusne proge;
- otvoritev občinskih lekarn;
- razvoj municipaliziranja v okviru pospešitve socialnih služnosti;
- municipaliziranje osrednje mlekarne podjetja SALPAT;

ZA USTREZNO IN DOSTOJNO JAVNO SKRBTVO

Javno skrbstvo je dolžnost države in pravica državljana. Za javno skrbstvo morajo skrbeti decentralizirani organizmi države (dežela, pokrajina, občina) s primernimi sredstvi in brez diskriminacij. Javno skrbstvo ne sme biti miloščina ali pa špekulacija s potrebo. Zato

je nujna odobritev zakonskega predloga o okrepitvi občinskih skrbstvenih ustanov in prehodu v občinske roke vodstva služnosti ONMI, s prenehanjem komisarske uprave.

Na občini bodo komunisti zahtevali:

- čimprejšnjo zgraditev doma počitka za starčke;
- izboljšanje in raztegnitev šolske refekcije ter okrepitev šolskih patronatov, pod neposredno kontrolo občine;
- otvoritev poletnih kolonij, pod upravo in vodstvom občine, s primernim državnim prispevkom, da se s tem odpravi dezorganizacija, kot

vkjučiti žrtve fašističnega preganjanja.

VEČJA SREDSTVA OBČINI IN DAVČNA PRAVIČNOST

Za izvedbo programa obnove in razvoja občinskih dejavnosti, je neogibna demokratična davčna politika ter ozdravitev občinskih financ s korenito reformo zakonodaje in intervencijo države. Še posebno v Trstu, mestu gospodarskega propadanja, se je treba upreti določenim namenom KD za znižanje stroškov, medtem ko naraščajo potrebe, in določenim namenom vlade, ki vedno bolj krči državni dopolnitveni prispevek občinskih proračunov.

Na občini bo komunistična skupina nadaljevala njeno bitko za:

- znižanje bremena neposrednih davkov; ukinitve ali vsaj znižanje trošarinskega davka na blago široke ljudske potrošnje;
- zvišanje neobdavčljive vsote, ki predstavlja življenjski minimum pri odmerjanju družinskega davka, od 350 tisoč na vsaj 450 tisoč lir; olajšanje pretiranih davčnih bremen in ukinitve davčnih poviškov za javne lokale; uvedbo abonmaja za trošarinski davek v korist male trgovine.

OBČINSKI URADI IN OSEBJE

Potrebna je reorganizacija občinskih uradov, izpopolnitev mehanizacije poedinih oddelkov in njihova decentralizacija.

Komunistična skupina bo podpirala zahteve za izboljšanje delovnih pogojev vseh kategorij; še posebno bo zahtevala izpopolnitev organika osebja za mestno snago, javna dela, mestnih straž ter rešitev problema odpravnine občinskih nameščencev.

Občinsko osebje je treba smatrati kot kolektiv sodelavcev z organizmi občinske uprave. Občinska uprava naj se zato posluži njihovega doprinosa pri preučevanju in sestavljanju ukrepov, ki so v korist kolektiva in poedincev, za organiziranje vedno bolj naprednih in dinamičnih služb.

To je program, ki ga komunisti predstavijo Tržačanom in vsem demokratičnim političnim silam, kot njihov prispevek za dejansko obnovo občine, v sklopu demokratične in decentralizirane države. Okrog našega programa se odvarja diskusija z vsemi političnimi silami, ki se navdihujejo z ideali osvobodilne borbe, načeli republiške ustave in se hočejo boriti proti prevladovanju monopolističnih skupin.

Za uresničitev težnje Tržačanov — demokratične in moderne občine — za razvoj Trsta v okviru dežele — je treba dati več glasov Komunistični partiji, ki se bori za resnični preokret v državi in Trstu, za mir, demokracijo, proti fašizmu.

Komunistični glas je glas, ki odloča, preokrene na levo ves položaj. Več glasov komunistom da bomo imeli na občini enotno in borbena silo, ki bo sposobna vsiliti, s sodelovanjem meščanov, dejansko prenovitev občinske uprave!

Za mir, demokracijo, proti fašizmu
za narodne pravice Slovencev
za deželo s posebnim statutom
za gospodarski razvoj Trsta v okviru dežele
za demokratično in moderno občino

volite komuniste!

Problem dežele s posebnim statutom

Krščanska demokracija zavrača priznanje pravic slovenske manjšine

Krščanska demokracija se skuša hvaliti, da je bil poseben statut za deželo Furlanija-Juljska krajina sprejet v poslanski zbornici po njeni zaslugi. Toda v resnici se KD nima kaj hvaliti, kajti prav ona je dolga leta sabotirala in na razne načine zavlačevala zahteve po ustanovitvi dežele s posebnim statutom. Res je tudi, da en del KD nasprotuje deželi. To so potrdili tudi nekateri izmed najvidnejših predstavnikov stranke kot n. pr. Scelba, Pella, Bettiol in drugi. KD nosi torej tudi odgovornost za dolgotrajno sabotiranje dežele v pristojni parlamentarni komisiji.

Problem dežele s posebnim statutom je prišel v poslansko zbornico po zaslugi komunistov. In ko se je začela razprava o posebnem statutu so bili komunisti tisti, ki so odločno vztrajali v zahtevi, naj dobi poseben statut tak značaj, ki bo odgovarjal interesom dežele in posebnemu položaju Trsta. Toda demokristjanska »večina« je zahteve komunistov zavračala. Med parlamentarno razpravo o deželi s posebnim statutom pa je vlada storila vse kar je mogla zato, da je omejila demokristjansko »večina« je zahteve komunistov zavračala. Med parlamentarno razpravo o deželi s posebnim statutom pa je vlada storila vse kar je mogla zato, da je omejila demokristjansko »večina« je zahteve komunistov zavračala.

Tržaški demokristjani, ki so bili svojčas naklonjeni ustanovitvi integralne proste cone na Tržaškem ozemlju, so se uprli tozadnemu predlogu, ki so ga postavili in branili komunisti. Tržaški demokristjani so že pred začetkom razprave o deželi odklonili diskusijo o avtonomiji Trsta v okviru dežele s posebnim statutom. Isti demokristjani so se uprli tudi komunističnemu predlogu, ki je predvideval, naj bi deželni statut s posebnim členom zaščitil pravice Slovencev. Sam tržaški demokristjanski poslanec Sciolis je izjavil, da nasprotuje takemu predlogu. Tako so se demokristjani znašli na istih pozicijah kot fašisti, monarhisti in liberalci.

Z naštevanjem podobnih dokumentacij bi lahko nadaljevali, toda že ugotovitve, ki smo jih navedli, neizpodbitno potrjujejo, da se KD nikakor ne more ponašati z zaslugami za deželo. Za odobritev zakona o deželi so bili odločivni glasovi komunistov. Brez glasov komunistov bi bili zmagali fašisti in liberalci, saj so bila med razpravo zelo številna mesta demokristjanskih poslancev prazna. Pač pa demokristjani nosijo odgovornost za to, da ni poseben statut tak, kakršen bi moral biti, da so nezadovoljiva zlasti tista določila, ki se tičejo pravic slovenske

manjšine, ki prebiva na Tržaškem ozemlju, v goriški in v videmski pokrajini.

Kljub vsem pomankljivostim pa deželni statut vseeno predstavlja važno demokratično pridobitev in pomeni hud udarec proti državni centralistični ureditvi, politiki monopolov, demokristjanski desnici, fašistom, liberalcem in monarhistom, kajti poseben statut za deželo pomeni razširitev demokracije, razvoj samouprave, povečanje možnosti soudeležbe ljudskih množic pri deželni upravi, ki bo imela svoj sedež v Trstu. Poseben statut za deželo pomeni tudi bistveno sredstvo za demokratično programacijo, za gospodarski in socialni razvoj dežele in Trsta. In zato, da je bilo doseženo vse to gre zasluga komunistom, ne pa demokristjanom!

Potrebna je enotnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

nim gibanjem. V tem bloku prevladuje klerikalni element, ki je povezan s političnimi in ideološkimi stališči desnega krila KD. Zato se postavlja vprašanje: ali bodo napredno usmerjeni krščanski socialci in slovenski neodvisneži lahko odobrvali in zagovarjali politiko, ki ne koristi slovenski skupnosti? Postavlja se tudi vprašanje: kako bodo vskladili stališča desnice s svojimi naprednimi nazori in kako svoja stališča z onimi, ki jih ima klerikalna skupina?

Dosedanji predstavnik »Slovenske liste« v tržaškem občinskem svetu je bil vselej na strani KD, odobraval je tudi občinske proračune, ki jih je izdelovala KD, podpiral je občinski odbor, ki ni hotel ničesar slišati o pravičnih zahtevah Slovencev. Po krivdi KD niso bili nameščeni Slovenci v občinskih in drugih javnih uradih, ni bila uvedena pravica do uporabe slovenščine in ne pravice, ki so v republiški ustavi in v posebnem statutu zajamčene. Jasno je, da glasovati za KD in vsestransko podpirati to stranko, kot je to vedno delal edini predstavnik »Slovenske liste«, pomeni podrejeni koristi tržaških Slovencev in delavskih množic koristim krščansko demokratične stranke.

To so neizpodbitna dejstva, katerih ni mogoče prikriti z bahavimi frazami, ki jih navaja »Katoliški glas« z dne 4. oktobra 1962, iz katerih izhaja, da si predstavniki slovenskega bloka upajo pokazati, da so Slovenci in da se ne skrivajo za Italijansko komunistično partijo, da nočejo postati sateliti neslovenskih strank in si nako-pati pred zgodovino odgovornosti, da so se sami odpovedali najvažnejši narodni pravici, sedaj ko jih k temu nihče ne sili. Tem gospodom je treba osvežit spomin. KD je popolnoma

Volivni programi naših sekcij

Objavljamo nekatere rajonske zahteve, ki jih vključujejo komunisti v splošen program za občinske volitve v Trstu.

Pred nami stoje občinske volitve. 11. novembra bodo tržaški občani poklicani, da oddajo svoj glas stranki, odnosno kandidatom stranke, ki jih bodo zastopali v bodočem občinskem svetu.

Komunistična partija, partija delavskega razreda je bila vedno na naši strani in se je vselej zavzemala za rešitev naših problemov.

Komunistični svetovavci v prejšnjih občinskih svetih so kljub nasprotovanjem KD in njenih zaveznikov, dosegli uresničenje številnih zahtev prebivstva.

Komunistična partija se je vselej in v vseh okoliščinah borila tudi za nacionalne pravice slovenske manjšine.

Zato voliti Komunistično partijo pomeni oddati glas njenim predstavnikom, ki se bodo v bodočem občinskem svetu zavzemali za uresničitev naših zahtev.

Trebče

Sekcija KPI v Trebčah je sklenila, da bo zadovžila bodoče komunistične svetovavce v tržaškem občinskem svetu, da se bodo borili za uresničenje sledečih zahtev vaščanov:

- pravočasno izplačilo škode povzročene od vojaških vaj
- za municipalizacijo avtobusne proge Trebče-Trst
- za zgraditev dveh čakalnic na avtobusnih postajališčih v vasi in ob avtocesti
- za asfaltiranje vseh vaških poti
- za izpopolnitev javne električne razsvetljave v vasi
- za postavitev dveh novih javnih vodnih pip
- za popravilo športnega igrišča
- za zgraditev ljudske stanovanjske hiše
- za znižanje avtobusnih tarif za študente.

Prosek-Kontovel

Sekcija KPI Prosek-Kontovel postavlja sledeče krajevne zahteve:

- zgraditev stanovanjskih hiš za vaščane
- zgraditev otroškega igrišča
- ustanovitev lekarne
- zgraditev sedeža občinske izpostave
- municipalizacijo avtobusne proge
- zgraditev javnega kopališča in pralnice
- ureditev vaških in poljskih poti
- izboljšanje električne razsvetljave

Sv. Sergej

Komunisti naselja Sv. Sergeja pri Trstu v svojem krajevnem volivnem programu poudarjajo, da niso zadovoljni z obstoječim stanjem v naselju in med drugimi zahtevajo:

- zgraditev osnovne šole in čimprejšnje dokončanje otroškega vrtca
- ustanovitev lekarne, ribarnice, mesnice, prodajalnice kruha, sadja, zelenjave in tobaka
- ureditev cestne razsvetljave v vseh ulicah naselja
- postavitev smetnjakov
- ureditev javnih nasadov.

Barkovlje

Barkovljanski komunisti bodo bodoči občinski upravi predložili naslednje krajevne zahteve:

- obnovitev občinske izpostave (ki je svojčas že obstajala v Barkovljah)
- zgraditev šolske telovadnice
- ustanovitev slovenskega oddelka v barkovljanskem občinskem otroškem rekreativnem centru
- zgraditev modernega občinskega kopališča
- municipalizacijo avtobusne proge, ki jo sedaj vzdržuje podjetje »Sergas« in njeno podaljšanje
- postavitev semaforov ob končni postaji tramvajске proge št. 6 in bližini barkovljanskega pokopališča
- postavitev smetnjakov na raznih krajih, kjer jih še ni

— ureditev cestišča na Furlanski cesti, v ul. Moncolano, Bonafata, Perarolo, Bovedo, pr. Cjakih in na Kontovelski cesti

Sv. Jakob

Šentjakovski komunisti so na svoji plenarni skupščini, ki je bila 12. septembra razpravljali o volivnem programu Avtonomne tržaške federacije KPI. V splošnem volivnem programu so vključili naslednje rajonske zahteve:

- zgraditev ljudskih stanovanjskih hiš za prebivavce rajona in preprečitev špekulacij z zidavnimi zemljišči
- mehanizacijo javnih pralnic po vzgledu, ki ga v tem pogledu nudi Bologna
- zgraditev sodobno urejenega slovenskega otroškega vrtca
- obnovitev poslopja slovenske šole v ul. Frausin in njene opreme
- zgraditev pokrite tržnice na trgu Giuliani.

Rocol

Komunisti sekcije Rocol so vključili v svoj rajonski volivni program naslednje zahteve:

- zgraditev osnovne šole in otroškega vrtca na področju gornjega Kjadina
- ustanovitev rajonskega mladinskega rekreativnega centra
- razširitev italijanskega otroškega vrtca, v katerem naj bo tudi oddelek za slovenske otroke
- zgraditev čakalnic na filobusnih postajališčih predvsem na končnih postajah prog št. 11, 18 in 26, pomnožitev filobusov na progi 11 in podaljšanje nočne službe na progi 26
- ureditev cestišč v vsem rajonu

Podlonjer

Komunisti sekcije Podlonjer postavljajo v svoj volivni program naslednje zahteve:

- zgraditev osnovne šole in otroškega vrtca v Podlonjerju
- razširitev Lonjerske ceste s pločniki za pešce
- dokončanje tlakovanja ul. Tirmo in Farretello ter ureditev kanalizacije
- ureditev igrišča za otroke in javnih nasadov ob hišah, ki jih upravlja ustanova IACP
- municipalizacijo avtobusne proge »L« in zgraditev čakalnic na postajališčih
- postavitev javne telefonske govornice
- ustanovitev lekarne na področju rajona.

DELO
glasilo KPI
za slovensko narodno manjšino
Izhaja vsak petek
Urejuje uredniški odbor
Politični direktor: Marija Bernetič - Odgovorni urednik: Anton Mirko Kapelj - Uredništvo in uprava: Trst, ul. Capitolina 3, telef. 44-046/44-047.
Tiska: Tipografia Riva - Trst ul. Torrebianca 12.
Celoletna naročnina 1300 lir, polletna 700 lir. Poštni tekoči čekovni račun št. 11/7000.
Cena oglasov po dogovoru

Današnja številka je izjemoma v celoti posvečena problemu občinskih volitev v Trstu, zato bomo o drugih zadevah pisali prihodnjič.

Uredništvo